

Szűkös szó

Könnyebb lenne az *Akció* szövegterében, szöveguniverzumában maradni, onnan kiszólni, harmincas, kevésbé szép, kevésbé okos férfiakkal Rádió Asst hallgatni, sört bontani, miközben a pincér feje fölött a légyapírról a pultra, a ragadós, lakkozott felületre legyek potyognak. És gazdaságosabb is lenne bent maradni, nem kiszólni, két falu közt biciklizni, forróságban és fagyban, miközben anyám, apám, a nővérem, a szomszéd az arany fecskében, a tőlem két évvel fiatalabb felesége az arany fukszokkal, a menhelyes, a menhelyes nője a porcelán Szűz Mária-szoborral, a Béla, a Vizes Feri, a mama, a tata onnan, minden igyekezetem ellenére, kimenekül. Ide menekül, Verbászra. Előlem. Meg Önök elől. Beülnek a Kulturni centarba, a Bačka Szállodával szemben, szóval itt ülnek, velünk, közöttünk, itt, a központban. Ide jönnek, azt hiszik, nem látom, látjuk őket. Elővigyázatos vagyok, erre nevelt az anyám, itt mosolyog Önök között (Szia, anya!), büszke a neveltetésemre. Az elővigyázatosság, ez a legfontosabb. Meg a tisztelet, hallják, ezt mondja az apám (Kösz, apa!), itt ül, ő anyámmal szemben leghátul, jobbról a harmadik széken. Így neveltek, elővigyázatosságra és tiszteletre, ezért kaptam a díjat, így gondolom, így gondolja a narrátorom az *Akció*ban, de biztos valamiféle válság miatt, néha megfélekedezik erről. Az egyik szegedi ismerősöm azt mondja, olyan vagyok, mint a sátoros cigányok. Meg hogy két ország között összevissza rohangálok. (Haza-válság.) A háború elől menekült szomszédom meg azt mondja, nem vagyok tisztában a nyelvekkel. Nem érti, hogy mit beszélek, de akkor se ért, ha szerbül beszélek. (Nyelv-válság.) A bosnyák író barátom meg, aki mindössze harmincöt éves, átélte a háborút, és amikor apám az élményeiről faggatta, kimenekült a konyhából, elmenekült Topolyáról, és már csak e-mailen keresztül hajlandó velem értekezni (Bocs, apa.), azt

mondta, nem tudom eldönteni, ki szeret. (Szeretet-válság.) A tata meg, ha még élne, hallgatna, akárcsak Önök. Csak nézne engem, a hosszú, szőke hajam, ezt az eléggé rövid ruhát (Nem tudom, mit gondolnak, át lehet venni ilyen rövid ruhában egy Szirmai-díjat?), szóval, nézné ezt a rövid ruhát meg a hajam, a hajam és a ruhám, a ruhámon a cipzárt, és azt hiszem, arra gondolna, elég könnyen felszakítható vagyok, itt, a cipzár mentén. Ilyen könnyen lehet egyébként Önöket is felszakítani meg az anyámat és az apámat, pláne őket, és ugye, a szomszédot, a feleségét, a nővéremet, a Patinkát, a szegedi ismerősömet meg a bosnyák íróbarátomat, aki kimenekült a konyhából. És ilyen könnyű felszakítani az elővigyázatosságot is meg a tiszteletet is. Ennyi csak, egy másodperc, a Kulturni centar tere is szétválik, döngenek a legyek, a Bačka Szállodában már várnak rám, ez Verbász, ez az *Akcio* meg egy köszönőbeszéd, az Önök közt integető anyámnak és apámnak, a nővéremnek, aki pedig sohasem hagyja el a falut, mégis eljött ide, meg köszönőbeszéd a szomszédnak, aki Horvátországból menekült és a feleségének, aki feszt krémezi magát meg a Vizes Ferinek, aki egyébként a szőrös mellkasa miatt olyan érzékenyen érint engem, meg a mamának és a tatának, a mama csipkerongyikájának, a tata pikkelysömörös lábának, mely olyan, mint egy súrolás előtti, rücskös uborka, és köszönőbeszéd a Gerold Lászlónak, a Csorba Bélának meg a Bányai Jánosnak és a Bordás Győzőnek, és köszönőbeszéd a bosnyák íróbarátomnak is, a kevésbé szép, kevésbé okos, szerb, harmincas férfiaknak, a szomszéd falunak és a menhelyesnek, a *Magyar Szónak*, ahol kistudósító lehettem, a szegedi tanárimnak meg a Tolnai Ottónak és a vajdasági magyar irodalomnak meg annak az irodalomnak is, amibe bele is tartozunk meg nem is, és végül, mert ez a legfontosabb, köszönöm a narrátoromnak, aki nélkül sohasem *Akcióztam* volna, noha ezt élveztem az utóbbi két évben a leginkább, ezt és semmi mást: köszönöm, pedig milyen nehéz, pontatlan, szűkös szó ez.

*Elhangzott 2012. december 21-én Verbászon a Szirmai Károly Irodalmi Díj át-
vételekor.*